

Aan: de leden van de gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk

Contactpersoon	Telefoon	Datum
M. ter Hoeve	06-15872064	6 oktober 2023

Onderwerp

Aanbieding rapport onderzoek naar Toegankelijkheid van de Groene Hart Rekenkamer

Geachte leden van de gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk,

Gemeenten zijn vanuit het VN-verdrag Handicap verantwoordelijk om de samenleving inclusief te maken voor iedereen, ongeacht iemands beperking of chronische ziekte. Hiervoor is het van belang dat gebouwen en de openbare ruimte toegankelijk zijn. Anno 2023 gaat het niet alleen om fysieke, maar ook om digitale toegankelijkheid. Zowel fysieke als digitale toegankelijkheid dragen bij aan een inclusieve samenleving. Vanwege deze internationale verplichting voor alle gemeenten is de Groene Hart Rekenkamer in november een onderzoek begonnen naar toegankelijkheid in uw gemeente. In het eerste half jaar van 2023 heeft onderzoeksbureau Parma Groep dit onderzoek namens de Groene Hart Rekenkamer uitgevoerd.

In deze brief zetten wij onze conclusies en aanbevelingen voor u uiteen. Onze hoofdconclusie luidt dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk geen beleid heeft voor inclusie en toegankelijkheid. In 2017 werd een eerste aanzet gedaan, maar daar is niet op doorgepakt. In deze collegeperiode is het ook geen prioriteit. In de praktijk scoren de gebouwen redelijk op toegankelijkheid. De doelgroep is behoorlijk tevreden over de website, maar minder tevreden over de leesbaarheid van de brieven.

Deze brief is als volgt opgebouwd. Eerst zullen wij ingaan op belangrijkste conclusies uit het onderzoek. Vervolgens komen onze aanbevelingen aan bod. Wij eindigen onze brief met het vervolgproces om tot een afronding van dit onderzoek te komen.

In bijlage I van deze brief treft u de onderzoeksrapportage voor de volledige analyse, aanleiding, doelstelling en onderzoeksverantwoording aan. In bijlage II van deze brief treft u het bestuurlijk wederhoor aan.

A. Conclusies

De onderstaande conclusies zijn getrokken op basis van uitvoerig onderzoek door Parma Groep. Voor de beantwoording van alle onderzoeksvragen, verwijzen wij u naar hoofdstuk 2 tot en met 4 van het bijgevoegde rapport.

1. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft geen beleid voor inclusie en toegankelijkheid, maar wel enkele activiteiten.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft geen beleid op het gebied van inclusie of toegankelijkheid. Beleidsmatig wordt er niet of nauwelijks richting gegeven aan inclusie. Zo is er geen actueel beleidskader Sociaal Domein. Wel is er een Routekaart Sociaal Domein (2020) opgesteld, maar die gaat met name over financiële beheersing van het Sociaal Domein.

Eerder in 2017 is er een aanzet gemaakt om te komen tot inclusiebeleid. Met maatschappelijke partners is destijds op dit thema de samenwerking gezocht, maar er zijn geen vervolgstappen gezet om te komen tot beleid of een lokale inclusieagenda. Wel zijn er sinds 2017 activiteiten opgepakt die bijdragen aan inclusie en toegankelijkheid.

2. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk voelt geen bestuurlijke urgentie voor toegankelijkheid en inclusie.

Voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft inclusie en toegankelijkheid in de huidige collegeperiode weinig prioriteit. Zowel bij de raad, college als ambtelijke organisatie wordt er weinig urgentie gevoeld om gerichte aandacht te geven aan deze onderwerpen.

Er zijn op dit moment geen concrete, specifieke en meetbare doelen geformuleerd als het gaat om inclusie en toegankelijkheid. De thema's en activiteiten die in eerdere overzichten zijn opgenomen, gaan niet over alle levensdomeinen. Als het gaat om vervoer, huizen en onderwijs zijn er geen activiteiten gevonden. Wel is er een aantal activiteiten ontplooid om toegankelijkheid te vergroten, zoals het project digitale toegankelijkheid en aandacht voor bewustwording. De raad laat zich incidenteel informeren over inclusie en toegankelijkheid, maar houdt niet structureel de vinger aan de pols.

Samen met het ontbreken van de bestuurlijke prioriteit is er in de ambtelijke organisatie ook weinig aandacht voor het onderwerp. Er is op dit moment geen medewerker die zich met het onderwerp bezighoudt. Dit maakt uiteraard ook dat er weinig contact is met de doelgroep. Wel is onlangs de Adviesraad Sociaal Domein gestart. Zij geven indirect adviezen.

3. Ook in de praktijk is er voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in de openbare ruimte en bij de leesbaarheid van brieven ruimte voor verbetering. De website scoort goed en doelgroep is positief.

In het onderzoek zijn openbaar vastgoed, brieven en de website getoetst. We kunnen geen algehele conclusie trekken, omdat we slechts een aantal cases hebben getoetst. De resultaten van de toetsing schetsen we hierna:

a. Richtlijnen en eisen

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft geen extra richtlijnen voor de toegankelijkheid van gebouwen/openbare ruimte. De gemeente werkt volgens de eisen die gesteld worden in het Bouwbesluit. Dat is een oplossing voor nieuwe gebouwen, maar voor bestaande bouw niet.

b. Gebouwen

Er zijn vier gebouwen getoetst op basis van de criteria die gelden voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid. Eén van de gebouwen voldoet op dit moment aan de gestelde eisen voor het niveau brons. De overige drie gebouwen moeten nog maatregelen nemen om op niveau brons te komen. De vier gebouwen die met de doelgroep zijn geschouwd voldoen allemaal op een aantal onderdelen wel en een aantal onderwerpen niet aan de criteria, één gebouw was gesloten. Bij de gebouwen zijn wel pogingen gedaan om het meer toegankelijk te maken, maar er is er nog werk te verzetten.

c. Website en brieven

De gemeentelijke website heeft een actuele verklaring en is getest. Uit het rapport blijkt dat de website voldoet aan alle criteria waarop de website is getest. De algehele status van de toegankelijkheid is volgens de wettelijke verklaring 'A: voldoet volledig'. Drie willekeurig gekozen stukken tekst op de gemeentelijke website hebben leesniveau B1, B2 en nogmaals B2. Daar waar de gemeentelijke organisatie verantwoordelijkheid is voor de informatievoorziening scoort de website positief.

De door de doelgroep beoordeelde brieven scoren een voldoende. Er zijn wel suggesties gedaan om de brieven beter te laten aansluiten bij mensen met een handicap. Er zijn 10 brieven gescand op taalniveau. Geen van de brieven was geschreven op taalniveau B1, maar een enkele brief was ook boven B2 niveau.

d. Doelgroep

De doelgroep geeft dat de gemeente niet al te veel zou moeten investeren in het herschrijven van brieven. Volgens hen kan de gemeente beter investeren in alternatieve manieren om de boodschap bij inwoners te krijgen of inwoners te ondersteunen.

Over de gebouwen zijn de deelnemers positief, ze voldoen niet helemaal, maar ze maken er regelmatig gebruik van en worden altijd vriendelijk geholpen. Ze zijn gewend aan de aanpassingen die ze soms moeten doen, maar zouden het waarderen als het ze nog makkelijker werd gemaakt.

B. Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen en conclusies doet de Groene Hart Rekenkamer de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen richten zich via uw raad met name op het college.

1. Verzoek het college om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen

Toelichting: Op bijna alle beleidsterreinen is aandacht nodig voor toegankelijkheid. Aanpassingen zijn niet altijd direct te realiseren, zeker niet in de huidige financiële positie van de gemeente. Het VN-verdrag vraagt dan ook geen resultaatverplichting, maar vraagt wel een start te maken en voortgang bij te houden. Gemeenten zijn verplicht een actieplan op te stellen waarin ze aangeven op welke wijze ze werken aan toegankelijkheid. Dit kan in een Lokale Inclusie Agenda. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij vanuit de Handreiking Lokale Inclusie Agenda en het Koploperprogramma.

2. Maak afspraken over de wijze waarop de raad over de voortgang wordt geïnformeerd en wijs een ambassadeur aan

Toelichting: Zorg dat u als gemeenteraad de vinger aan de pols houdt. Dit kan in de P&C cyclus met specifieke doelstellingen of als je als raad nog dieper wilt gaan in een specifieke rapportage. Het maakt zeker een verschil of de raad aandacht heeft voor toegankelijkheid en inclusie. Als de raad betrokken is, wordt er ambtelijk ook harder aan gewerkt. Het heeft dus echt zin om hier actief mee bezig te gaan of een ambassadeursrol te vervullen. Een mogelijkheid is om in de raad één of enkele ambassadeurs aan te wijzen die het contact met de doelgroep onderhouden.

3. Vraag het college te investeren in bewustwording onder medewerkers en het vormgeven van een voorbeeldrol voor andere organisaties en ondernemingen.

Toelichting: Wanneer bewustwording ontbreekt wordt al het andere moeilijker. Als je al moet prioriteren omdat je weinig geld hebt, zet dan in op bewustwording en borg dat in een werkproces -

laat het niet mensafhankelijk zijn. Bovengenoemde Lokale Inclusie Agenda kan eveneens bijdragen aan bewustwording. Dus wanneer middelen niet beschikbaar zijn, is ons advies om vooral in te zetten op bewustwording.

4. Verzoek het college om met een plan te komen hoe alle gemeentelijke gebouwen op termijn in aanmerking kunnen komen voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid en maak dit onderdeel van de, nog op te stellen, Lokale Inclusie Agenda

Toelichting: hierbij geldt wat we in bovenstaande toelichtingen hebben opgenomen. We realiseren ons dat dit om middelen vraagt die niet altijd beschikbaar zijn, zeker niet op korte termijn. Maar denk als gemeente Bodegraven-Reeuwijk na hoe je op termijn openbare gebouwen voor iedereen toegankelijk te maken zijn.

C. Vervolg

De Groene Hart Rekenkamer is van mening dat met het opleveren van de rapportage en deze oplegnotitie het vervolg nu aan de politiek is. De Groene Hart Rekenkamer adviseert de gemeenteraden om het rapport inclusief de aanbevelingen te agenderen in de raad(scommissie) en de conclusies en aanbevelingen door middel van een raadsbesluit te bekrachtigen. We beseffen uiteraard dat het niet aan de Groene Hart Rekenkamer, maar aan de gemeenteraad zelf is om al dan niet over te gaan tot agendering van het onderzoeksrapport en het nemen van besluiten. Ons advies is daarbij om de aanbevelingen op te nemen in een raadsbesluit. Desgewenst zijn wij van harte bereid om met de griffie te kijken naar een goede formulering in het raadsvoorstel, indien de raad dat van ons vraagt.

Graag geven wij een toelichting aan de gemeenteraad of commissie. De onderzoekers zullen daarbij aanwezig zijn en al uw vragen zo goed mogelijk beantwoorden. Voor een geschikt moment treden wij in overleg met de griffie.

Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd en u met het bijgevoegde rapport en de vergelijking tussen de vier gemeenten, te helpen in uw beeldvorming over dit belangrijke onderwerp.

Als u nog vragen of opmerkingen heeft dan vernemen wij die uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,
De Groene Hart Rekenkamer,

Dhr. drs. B. Steur, voorzitter
Dhr. M. Ter Hoeve MSc, lid
Dhr. drs. J.H. van Oort, lid

Bijlage 1 Nota van bevindingen

Bijlage 2 Bestuurlijke reactie op conclusies en aanbevelingen

